

egnahemsägaren

Medlemstidning för Egnahemsägarnas Riksförbund

TEKNIK/ JURIDIK

SID. 7

ROSENGRENS SKAFFERI

SID. 12

SÄTTA KAKEL TIPS & RÅD

SID. 14

SVENSKA BYGGNADS- VÅRDS- FÖRENINGEN

SID. 20

NOTISER

SID. 21

FARLIGT AVFALL

SID. 21

HEMINREDNING: Fondväggar

SIDAN 7

10 BUD FÖR GOD BYGGNADSVÅRD

SIDAN 13 & 18

ADVOKATFIRMAN ÅHLSTRÖM

Kostnadsfri rådgivning

Enligt avtal med Egnahemsägarna erbjuder advokatfirman kostnadsfri rådgivning till medlemmar med upp till 30 minuter per hushåll och kvartal i angelägenheter som berör fastighetsrätt.

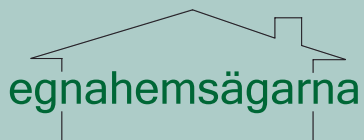
Rådgivningen sker via telefon, e-post eller fax.

För närmare detaljer om villkoren för den arvodesfria rådgivningen kontakta Egnahemsägarnas kansli eller advokatfirman.

Advokatfirman Max Ahlström AB
Köpmangatan 3
722 15 Västerås

Telefonnr: 021 - 14 34 00
Faxnr: 021 - 18 77 00
E-post: max.ahlstrom@telia.com

- Fastighetsrätt, hyresrätt, affärsjuridik, varumärkesrätt, entreprenadjuridik, skadeståndsrätt, brottmål och familjerätt -

EGNAHEMSÄGARNAS RIKSFÖRBUND

MIN HUSSE ÄR MEDLEM I EGNAHEMSÄGARNA!

ÄR DIN?

OM INTE, BE HONOM KONTAKTA KANSLIET
ELLER GÅ IN PÅ HEMSIDAN OCH ANMÄLA SIG.

TEL 019 - 24 65 20

HEMSIDA: www.egnahemsagarna.se

Inledare

Förbundets syfte och affärsidé enligt antagen arbetsplan är:

Egnahemsägarna ska tillvarata gemensamma intressen för ägare av villa, kedje- och radhus, fritidshus och bostadsrätt.

Egnahemsägarna ska erbjuda de boende medlemmarna ett koncept av tjänster och produkter så att de känner ett värde av att vara medlem och därmed årligen betala medlemsavgift för detta.

Ensam är inte stark

Ständigt påminns man om nödvändigheten av att värna sina intressen. Inom Egnahemsägarna värnar vi om vårt boende

Vi har sedan föregående nummer av tidningen arbetat vidare på att göra förbundet mer känt. För att satsa energi på att bli större har förbundet utökat bemanningen på kansliet med en person, vars huvuduppgift är att värva medlemmar. Kontakt tas med egnahems- och villaägareföreningar samt nyblivna husägare, för att presentera förbundet.

Genom ett riksomfattande rabattavtal med Ramirent kan förbundets medlemmar hyra verktyg och utrustningar till ett fördelaktigt pris. Kontakter pågår för närvarande för att skapa bättre förmåner vad gäller elenergi, försäkringar och bygglitteratur samt mäklartjänster.

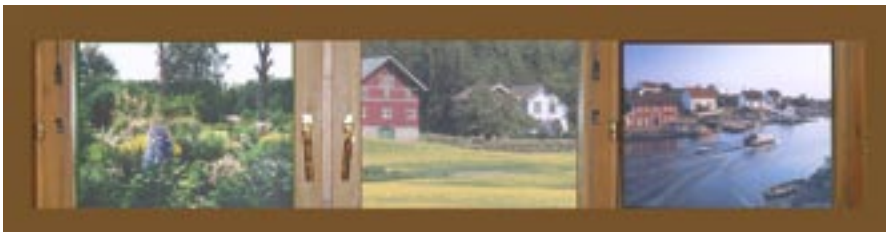
Sedan tidigare kan nämnas juridisk och teknisk hjälp som exempel på uppskattade förmåner.

Genom att presentera bra avtal för våra medlemmar och lokalföreningar skall det bli lättare även lokalt att värva flera medlemmar.

Styrelsens och kanslipersonalens arbete med att teckna flera avtal för att skapa mervärden för medlemmarna samt att göra förbundet större och mera känt fortsätter. Förändringar och nyheter presenteras på förbundets hemsida.

Med önskan om en bra fortsättning på året.

Styrelsen

Skriv till experterna

Våra experter hjälper dig att få svar på frågor om ditt boende.

Teknik Bo Karlsson, tekniker@egnahemsagarna.se, 0220-313 07

Juridik Max Ahlström max.ahlstrom@telia.com, 021-14 34 00

Miljö Nils Holmberg, nils.holmberg@ragnsells.se, 019-23 06 99

TEKNIK/
JURIDIK
SID. 7

ROSENGRENS
SKAFFERI
SID. 12

SÄTTA KAKEL
TIPS & RÅD
SID. 14

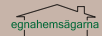
SVENSKA
BYGGNADS-
VÄRDS-
FÖRENINGEN
SID. 20

NOTISER
SID. 21

FARLIGT
AVFALL
SID. 21

10 BUD FÖR GOD
BYGGNADSVÅRD
SIDAN 13 & 18

NUMMER 2 2006

egnahemsägaren
är en medlemstidning för
Egnahemsägarnas Riksförbund
ISSN 1653-0411

Ansvarig utgivare:
Bengt Rasmusson, 031-53 31 87
rasmusson.bengt@telia.com

Redaktör:
Anders Lampinen, 019-24 65 20,
anders@egnahemsagarna.se

Kansli:
Sven-Erik Persson,
Anders Lampinen, 019-24 65 20
kansli@egnahemsagarna.se

Tryck:
AB Kontorsrutin, Örebro

Fondväggar

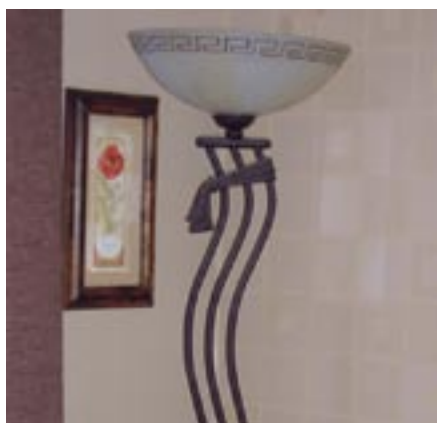
Med fondvägg menas att man har en vägg med en tapet/färg och de övriga väggarna i annan nyans.

Man skall inte vara för försiktig i sitt val av fondvägg, utan gärna använda sig av lite vågade mönster. Det ska kännas 50-tal över hemmet och en väldigt tydlig signal om detta, är just att använda sig av fondväggar i de olika rummen i sitt hem. En fondvägg är därför ett bra sätt att följa med trenderna inom heminredning, eftersom en enda vägg är enkel och billig att måla eller tapetsera om. En dominerande vägg i ett rum passar bra som fondvägg och kan målas/tapetseras i en färgstark kulör, eller en mörkare nyans än de övriga väggarna. Du kan också göra olika mönster på en fondvägg; prickar, rutor, en rand eller andra motiv. En annan variant är att använda sig av mönster som framträder olika, beroende på var man står i rummet och betraktar fonden eller hur ljuset faller på den.

Inne med fondvägg

Tänker du måla om inomhus nu i höst. Då kan det vara bra att känna till den senaste trenden: fondväggar. Till skillnad från de senaste årens trender med vita eller andra ljusa färger väljer nu allt fler inredare att satsa på mustiga färger och dekor-målning. Bland de stilar som vi kan

räkna med att få se i både hem och offentliga lokaler märks till exempel fondväggar. Enligt Hus&Hem behöver fondväggar inte sluta vid hörn eller dörrfoder, utan kan gärna gå runt hörn och in på nya väggar. En annan teknik som är ganska vanlig är att välja en matt väggfärg, som kan brytas av med fält eller mönster som målas med blank färg.

Förändra rummets storlek

En fondvägg kan få ett rum att se större ut. Om rummet är avlångt, kan en fondvägg i en avvikande kulör på kortsidan ge känslan av ett kortare rum. Det kan vara en god idé i till exempel en lång hall eller korridor. Kaffelatte eller nyanser av den är en färg som håller i sig (se bilder till den här artikeln.) Andra färger som kan vara alternativ att använda sig av är rött som den dominerande färgen, beige och silver i en kombination och även svart och silver. Ljusa, glada pastellfärger finns också i årets trend.

Mer intresse och mer engagemang

Den stora gör-det-själv-trenden håller i sig och allt fler vill göra om hemmavid. Det har media uppmärksammat och varje kanal har sitt eget program om inredning och hemmatips. Och den engagerade hemmasnickaren vill förstås göra lite extra och inte bara tapetsera fyra väggar som ser likadana ut.

Lek med bårder är ett annat sätt att förändra rummet. Hur de placeras får effekter på hur rummet uppfattas. Den som tycker att en vanlig fondvägg är lite trist kan ta ut svängarna än mer och måla mönster över en tapet. Kanske en stor enfärgad ruta över en lågmäld mönstrad tapet gör rummet mer intressant. Använd fantasin och din egen smak för att få fram just det rum du skulle trivas bäst i.

Här intill ser vi ett annat exempel, som väldigt mycket påminner om 70-tal med stormönstrad tapet. Har man som i det här fallet de andra väggarna i en ljusare färg blir det en bra kontrast och ger ett stilfullt intryck.

Att anlita en fastigetsmäklare - ett klokt val vid bostadsbytet

Fler och fler anlitar en fastighetsmäklare vid sin villa försäljning, det är både bekvämt och tryggt att någon juridisk kunnig tar hand om hela affären.

Mäklartjänsten utvecklas hela tiden numera får man även nyttig rådgivning om hur man lyfter fram den bästa sidan av bostaden, med hjälp av styling. Många vill också ha en trygghet i form av en ansvarsförsäkring mot dolda fel, detta kan man enbart få genom att anlita en fastighetsmäklare. Fastighetsmäklaren tar även hand om alla deklaraionsblanketter som har med avyttringen av bostaden att göra.

Fastighetsmäklarna har även egna söksajter på Internet där bara anslutna fastighetsmäklare får annonsera, här får man oftast 1000-tals besökare på varje bostad/vecka. De som letar bostad i dag går snabbt och enkelt in och söker vad de önskar. Dessutom så har det visat sig att i genomsnitt så blir försäljningspriset 20 % högre när det är en fastighetsmäklare är anlita.

TEXT: MÄKLARFIRMAN
HUSMANHAGBERG

Med solen som energikälla

Solcellspaneler tillverkas och säljs i allt större omfattning, ett i många tycke bra alternativ till andra energikällor. I takt med ökande priser på el och olja, ser sig många hus och villaägare om efter andra sätt att värma upp bostaden och nu är solpaneler på stark frammarsch.

I en vanlig solcell, uppbyggd av halvmillimetertjocka skivor av ki-

sel, förvandlas omkring 15 procent av solljusets energi till el. Så stor, eller snarare liten, är alltså den så kallade verkningsgraden. Hur stor yta behöver man då för att klara sin elförsörjning? En svensk normalfamilj skulle behöva 33 kvadratmeter solceller på taket för att täcka sitt behov av hushållsel: Lampor, kylskåp, tvättmaskin, tv...

Den som dessutom värmer upp sitt hus eller sin lägenhet med el skulle behöva en många gånger större yta. Med tanke på att solceller idag kostar flera tusen kronor per kvadratmeter är det inte konstigt om el från solen betraktas som en dyr lösning. Dessutom lyser ju inte solen så mycket på vintern, när vi behöver mest värme.

Men tänk om det gick att förbättra verkningsgraden? Och om solceller blev lika billiga att tillverka som det där materialet som chipspåsar är gjorda av? Detta är just vad många forskare, bland annat i Sverige, försöker åstadkomma. På Ångström Solar Center i Uppsala arbetar man med en ny teknik, så kallade tunnfilmsceller.

Målsättningen är att dessa solceller skall bli så billiga att de kan användas som byggmateriel i fasader och på tak. Lyckas forskarna skulle el från solen kunna bli en viktig del av vår energiförsörjning i framtiden. Men de dröjer ett par decennier innan vi är där. Att göra el av solskenet kan å andra sidan vara en omväg. Många gånger är det värmen vi är ute efter. Och alla vet ju att solen värmer.

Att ta vara på solvärmen är också den vanligaste tekniken för utvinning av solenergi i världen idag. Ofta handlar

det om att värma upp simbassänger eller att förse hushåll med varmvatten.

En solfångare består vanligen av en rörslinga täckt av en glasskiva. Sol-ljuset värmer upp det vatten som cirkulerar i röret och värmen lagras i en isolerad vattentank. Hur effektiv solfångaren är bestäms av vatten-rörets yta. Den skall ha lätt för att absorbera solvärmen samtidigt som värmestrålningen ut från röret är minimal.

Trots att Sverige inte är något speciellt solrikt land ligger vi långt

framme när det gäller forskning kring solfångare. Särskilt när det gäller stora solfångarsystem. I Kungälv norr om Göteborg finns ett av Europas största anläggningar, på hela 10 000 kvadratmeter. Den levererar värme till det lokala fjärrvärmennätet. Även för villor och flerfamiljshus kan solfångare vara ett realistiskt alternativ, i första hand för att producera varmvatten under sommarhalvåret. Under vintern används då exempelvis en vedpanna, som ger både värme och varmvatten.

KÄLLA: WWW.MILJOPORTALEN.SE

Energipersienn

Vid Tekniska Högskolan i Lund testas en datorstyrd persienn, detta för att öka komforten inomhus. Persiennen anpassar sig till temperatur och strålningen från solen, inomhus klimatet blir behagligare både vad beträffar temperatur och intensiteten på ljusinsläppet. Tanken är ju att kunna spara energi, det här kan då minska behovet av att kyla ner på sommaren och vid andra årstider ta vara på värmen från solstrålningen.

KÄLLA: WWW.STEM.SE

Snart slipper du deklarerera

I våras lämnade flera miljoner svenskar in sin självdeklaration. Det har vi svenskar varit skyldiga att göra ända sedan den allmänna inkomstskatten infördes 1902.

Idag deklarerar många via Internet eller sms. Ifjol var det 2,1 miljoner personer som valde att deklarerera på det sättet och i år väntas antalet stiga till 2,7 miljoner. Idag kan de flesta deklarerera elektroniskt. Den stora grupp privatpersoner som fortfarande inte kan göra det är de som har sålt en bostadsrätt eller villa.

Nu tar vi ytterligare steg. Vi förbereder ett förslag som innebär att man som privatperson inte kommer att behöva lämna in någon deklaration alls om man inte har något att använda mot de kontrolluppgifter som man har fått hem i brevlådan från och med 2008. Det är bara om man hittar något fel när man går igenom sina kontrolluppgifter som man måste höra av sig till Skatteverket.

Det handlar om deklARATIONER där alla uppgifter är förtryckta och där det räcker med en underskrift. Totalt rör det sig om 3,5 till 4 miljoner personer som kommer att slippa deklarerera om två år.

Även för Skatteverket är detta en välkommen förändring. De kommer att spara ungefär 25 miljoner kronor i administrationskostnader. Pengar som istället kan användas till andra angelägna arbetsuppgifter inte minst att öka kampen mot skattefusket.

Även för dem som måste skicka in sina deklARATIONER i framtiden kommer det att bli enklare. Det handlar inte minst om dem som har sålt aktier.

Varje år är det närmare 1 miljon personer som säljer aktier. Ungefär en tredjedel av dem gör fel när de deklarerar. Det beror bland annat på att reglerna är komplicerade och att det därför är svårt att göra rätt.

Det vill regeringen nu göra någonting åt. Det skall inte behöva vara så svårt att deklarerera aktieförsäljningar.

Jag har nyligen fått ett förslag på mitt bord som skulle innebära att Värdepapperscentralen (VPC), banker och värdepappersbolag lämnar kontrolluppgifter till Skatteverket. Vid en försäljning räknar sedan Skatteverket fram kapitalvinsten eller kapitalförlusten.

Denna ska sedan vara förtryckt på deklARATIONSBANKETTEN precis som redan idag är fallet vid till exempel försäljningar av fonder. På en specifikation till deklARATIONSBANKETTEN kommer det att framgå hur Skatteverket har gjort sina beräkningar.

När kontrolluppgifterna om aktieförsäljningar kan förtryckas kommer ytterligare nästan 1 miljon personer att slippa skicka in sin deklaration om man inte har några synpunkter på de förtryckta uppgifterna. Undan för undan gör vi det lättare att deklarerera.

PÅR NÜDER, FINANSMINISTER

Köpa värmepump

Många sjunger värmepumpens lov, men det är faktiskt inte det bästa alternativet för alla villaägare. Därför är det viktigt att ta reda på hur mycket bättre till exempel en bergvärmepump är, om villan värms med elpanna eller direktverkande el. Det kan finnas alternativ som är lika bra eller bättre, både sett till kostnader och miljö.

Den främsta anledningen att satsa på en ny värmeanläggning är att få ner husets energikostnad. Den initiala investeringen är stor. För dem som har en låg energiförbrukning (lägre än 20 000 kWh) kan det ta lång tid innan den lönar sig. Om din nuvarande anläggning inte är alltför gammal (yngre än 15 år) är det kan-

ske bättre att komplettera den för att sänka energiförbrukningen.

Vår skadestatistik visar att det har varit många fel på värmepumpar hittills. Titta gärna på vår lista över trasiga pumpar innan du väljer. Tänker du investera i en bergvärmepump måste du också veta att du har rätt värmesystem för att få pumpen att fungera optimalt.

Här kan du få hjälp, steg för steg, att bedöma vad som är mest relevant för dig. Oavsett vilken värmekälla du har idag.

KÄLLA: WWW.FOLKSAM.SE

eNyckeln - verktyg för fastighetsägare

Energimyndigheten lanserar nu eNyckeln. Det är en webbplats där fastighetsägare kan lämna statistik över energianvändningen i sina byggnader. Därefter kan de jämföra sina byggnader med andra för att se om det finns kostnadsbesparingar att göra som de själva inte upptäckt.

Det är ägare och förvaltare av flerbostadshus och lokaler som kan mata in sina nyckeltal i eNyckeln. Nästa år ska det vara möjligt att lämna sina uppgifter till den officiella energistatistiken via eNyckeln istället för via blanketten som för närvarande skickas ut av Statistiska centralbyrån.

Den samlade statistiken för alla byggnader som finns på eNyckeln är även tillgänglig för forskare och allmänhet via webbplatsen www.eynyckeln.se.

KÄLLA: WWW.STEM.SE

Tekniska/Juridiska ärenden

OBS! Bilderna på den här sidan har inget direkt samband med ärendena.

Smalspåret 9 Karlskoga

Villaägarna på rubricerade adress har vänt sig till oss på grund av två omständigheter.

Beträffande upprättat servitut skall våra medlemmar ensamt stå för vägunderhåll på stickväg som omfattades av köpet till fastigheten. Vi tycker att detta är orättvist när grannen har rätt att gratis använda vägen för att komma till sitt garage. Mäklaren informerade inte om denna omständighet uppger köparna, vilket mäklaren borde ha gjort. Vi har vänt oss till Lantmäteriet för detta problem som sannolikt kommer att besluta att stickvägen blir samfällad vilket medför att båda parter får betala vägunderhållet.

Vidare har Karlskoga kommun beviljat ett garagebygge på grannens fastighet. Garaget skall bli 12 meter långt över 4 meter högt, med avstånd av endast 1 meter till medlemmarnas tomtgräns. Byggnadsnämndens chef har bestämt detta byggnadslov. Vi har överklagat lovet till Länsstyrelsen och de samtycker i enlighet med stadsplanen. Samtidigt har byggchefen sänt ett brev till våra medlemmar att de skall ha 4,5 meter till tomtgränsen vid byggnation. Vi undrar vad för slags stadsplan det är på detta område?

Vårt förslag till placering av garagebygget var att det skulle byggas på annan plats på tomten så att utfart kunde ske direkt till Smalspåret. Då hade två problem löst sig för våra medlemmar, dels behövde inte grannen belasta stickvägen, luftintaget och huvudentrén skulle inte behöva ändras, de ligger ca 6 meter från garagets infartsöppning.

BO KARLSSON
TEKNISK O JURIDISK SERVICE

Överklagande till Länsstyrelsen avseende beviljat bygglov på fastigheten Albertina 5 (Örebro)

Ändringen på Albertina 5 är att öppna en entré på husgaveln med tillkommande persontrafik på den smala tomtremsan 2,5 meter till tomtgränsen mot Albertina 6. Familjen i Albertina 6 hävdar att den enda del av tomten som de kan vara på blir förstörd på grund av att persontrafiken till Albertina 5 tillkommer och på icke aviserade tillfällen på den smala (2,5 meter) tomtbiten.

Tomterna är mycket små och störningar måste undvikas för att kunna ha privat samvaro med gäster. Kravet om god helhetsverkan avseende denna entrébyggnad är inte uppfyllt enligt landskapsbildningen, med tanke på andra fastighetsägares situation på området.

Den häck som går mellan tomterna är inte i bästa skick vilket medför att den inte kan skydda mot insyn och leder till kontakt med grannarna vid deras tillfart till entrén.

Framledes bör ett högt stängsel som helt skyddar mot insyn monteras mellan tomterna om denna ombyggnad för entré/utgång skulle beviljas.

Byggnadsnämndens svar: Synpunkterna har beaktats. Kraven om god helhetsverkan samt lämplig utformning med hänsyn till stads- och landskapsbildningen bedöms vara uppfyllda. Byggnadsnämnden har beviljat bygglov.

Oskälig debitering?

Hallsbergs kommun skall debitera fastighetsägarna 650 kronor för att läsa besiktningsprotokoll från inspektion av oljetankar.

Vi undrar? Har inte kommunanställda tillräcklig månadslön från kommunen så att de måste fakturera extra pengar från fastighetsägarna. Vad är det som ligger till grund för denna oskäliga debitering!

Hur ställer det sig i kommunen för skattebetalarna, skall alla som skickar in någon form av protokoll/intyg eller dylikt och som måste läsas av någon tjänsteman, betala 650 kronor för detta?

Vi kommer att fråga politikerna om detta?

BO KARLSSON
TEKNISK O JURIDISK SERVICE

Tidigare ärende i Tillberga

Stadsbyggnadskontorets bedömning

Då detaljplanen vunnit laga kraft för många år sedan finns det nu ingen överklagansmöjlighet. Inte heller bedöms det framkomligt att överklaga lämnade bygglov då de inte strider mot gällande detaljplan.

Samtliga berörda kommunala förvaltningar har konstaterat att det inte förekommer någon störning av den omfattningen att förhållandena är hälsofarliga.

Beslut

1. BN´s hemställan kan inte tillmötesgå.
2. Genomförd inspektion och utredning föranleder ingen ytterligare åtgärd.

OLA WIKSTRÖM STADSARKITEKT (VÄSTERÅS)

Ny medlemsförmån!

Ska du jobba med det egna hemmet?

Gräva, måla, renovera ute eller inne? Ska du gräva för hand? Ska du skrapa och måla fasaden från stege? Ska du såga träd och buskar med handsåg? Ska du slipa golv med sandpapper och slipkloss?

Kom in till oss och titta på våra byggmaskiner, så berättar vi om hur du får mer gjort och får tid över till att koppla av också.

Exempel på hyresprodukter för dig:

- Liftar
- Pumpar
- Motorsågar
- Minigrävare
- Avfuktare
- Mattrivare
- Golvslipar
- Betong- och bergborrmaskiner
- Stegar och ställningar

...och allt annat som du behöver för jobbet med huset och tomten.

Ta med dig ditt medlemskort och uppge avtal AVT1620, så får du **rabatt på allt** du hyr från Ramirent och HyrGruppen.

Hyr allt för bygget på ett ställe!

Hyr allt för bygget hos oss – vi täcker det mesta när det gäller bygg- och installationsverksamhet. Berätta om dina behov, så kommer vi med råd och förslag.

Ramirent är ett av Sveriges största maskinuthyrningsföretag. Vi har ca 40 kundcenter runt om i landet samt dotterbolaget HyrGruppen – viktigast för dig är att vi finns nära dig och att vi har just det du behöver när du behöver det.

Hitta ditt närmaste kundcenter via www.ramirent.se eller www.egnahemsagarna.se. Välkommen!

RAMIRENT

www.ramirent.se

Energideklaration - sammanfattning

En lag om energideklaration för byggnader föreslås för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda.

Lagens syfte är att främja en effektiv energianvändning och en god inomhusmiljö i byggnader. Lagen innehåller bestämmelser om en skyldighet för ägaren till en byggnad att se till att byggnaden besiktigas och att vissa uppgifter om byggnadens energianvändning och inomhusmiljö deklarerar i en energideklaration. En sådan deklaration ska upprättas när en byggnad uppförs. För större så kallade specialbyggnader och byggnader som upplåts med nyttjanderätt ska det alltid finnas en deklaration som inte är äldre än tio år. En deklaration ska upprättas

när en byggnad säljs, om det inte redan finns en deklaration för byggnaden eller om den senast upprättade deklarationen är äldre än tio år. Ägaren till en byggnad ska se till att en oberoende expert besiktigar byggnaden och upprättar deklarationen. Ägaren ska också se till att ett exemplar av energideklarationen lämnas in till Boverket, som ska ansvara för ett deklara-tionsregister.

Särskilda krav ställs på regelbunden besiktning av större luftkonditionerings-system. Särskilda krav ställs även vid uppförandet av större byggnader, då byggnadens ägare,

för byggnadsnämnden, ska redovisa alternativa energiförsörjningssystem för byggnaden och de olika alternativens tekniska, miljömässiga och ekonomiska genomförbarhet.

Lagen ska träda i kraft den 1 oktober 2006. Övergångsbestämmelser föreslås, som innebär att specialbyggnaderna och flerbostadshus ska vara deklarerade senast vid utgången av 2008. Övriga byggnader ska börja deklarerar den 1 januari 2009.

Pressmeddelande Justitiedepartementet

Regeringen har beslutat att tillsätta en utredning med uppdrag att modernisera fastighetsmäklarlagen och anpassa den till dagens förhållanden.

Att köpa eller sälja en bostad är en stor och viktig affär som de flesta av oss bara genomför någon eller några få gånger i livet. Därför är det viktigt att man som konsument kan lita på att man får rätt information och sakkunnig hjälp av en fastighetsmäklare som man anlitar.

Bostadsmarknaden har förändrats på många sätt under de senaste åren. Konsumenter ska ha ett gott skydd i lagstiftningen. En av uppgifterna för utredaren blir att undersöka den praxis som har utbildats beträffande begreppet god fastighetsmäklarsed. Utredaren ska särskilt uppmärksamma hur förmedlingsobjekt marknadsförs, om mäklare anger anmärkningsvärt låga priser i annonser och hur mäklare agerar vid budgivning. Utredaren är också fri att ta upp andra frågor som hon anser angelägna. Fastighetsmäklare ska också ha så goda förutsättningar som möjligt för att bedriva sin verksamhet, utan att det påverkar konsumentskyddet negativt. Lagstiftningen ses över också ur denna synvinkel.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2007.

Regeringen har givit Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att kartlägga avstånden till postlådor på landsbygden.

Postutdelningen på landsbygden styrs av de allmänna råd som PTS har utfärdat. Vad som kan anses vara ett rimligt avstånd finns inte exakt angivet i någon lag eller annan författning. Regeringens åtgärd kommer att leda till ett klargörande av vad som kan anses vara en rimlig servicenivå.

I uppdraget ingår att kartlägga de faktiska avstånden till postlådor i vissa fall. T.ex. ska PTS undersöka hur många hushåll och företag som har postlådan placerad mer än 500 meter respektive mer än 1000 meter från bostaden eller verksamhetsstället. Vidare kommer PTS att definiera vissa av de begrepp som är viktiga när postservicen på landsbygden utformas, göra en internationell jämförelse och formulera vad som kan anses vara en rimlig servicenivå.

Våra förändrade kommunikationsmönster får naturligtvis konsekvenser för den grundläggande postservicen i samhället. När antalet brev minskar kraftigt blir det svårare och svårare att upprätthålla samma postservice som tidigare och det är inte möjligt för hela landet att få posten hem till dörren, kommenterar infrastruktur-minister Ulrica Messing uppdraget till PTS.

Vi vet att tillgången till grundläggande postservice är viktig oavsett vart i landet man bor. Dagens regelverk är gammalt och det finns därför all anledning att se över och kanske modernisera det, avslutar Ulrica Messing.

Post- och telestyrelsen ska redovisa resultatet av uppdraget senast den 31 oktober 2006.

Vanliga frågor & svar om energi

Frågor och svar från Energimyndigheten

Är det lönsamt att använda lågenergilampor?

Ja, även om en lågenergilampa är dyrare i inköp så håller den betydligt längre än en glödlampa och den förbrukar mindre energi. Om du ersätter en 60 W glödlampa med en 11 W lågenergilampa sparar du ungefär 200 kr under lågenergilampans livslängd.

I Råd&Rön finns ett test av lågenergilampor (www.radron.se/templates/test_4237.asp) som visar att en av de billigaste lamporna är riktigt bra. Idag finns lågenergilampor med liten sockel som passar även i mindre armaturer. Nedan kan du se vilken lågenergilampa du bör välja.

Glödlampa   Lågenergilampa

25 W	5 W
40 W	7 W
60 W	11 W
75 W	15 W
100 W	20 W

Har jag rätt huvudsäkring?

Om säkringen är för liten går huvudsäkringen sönder när man använder mycket el och då kontaktar man vanligtvis nätägaren för att byta till en större säkring. Det är däremot inte ovanligt att småhus har en för stor huvudsäkring och därmed betalar onödigt hög fast avgift. Vilken säkring man behöver beror på olika saker. Ju högre elförbrukning du har desto större säkring behöver du. Om man har apparater med hög effekt, exempelvis bastu, svetsaggregat eller stora elmotorer kan man behöva en större säkring. Genom att installera en spetsvakt som exempelvis kopplar bort husets elvärme när bastun och tvättmaskinen är i gång samtidigt kan man ofta klara sig på en mindre huvudsäkring. Nedan får du några riktvärden för val av huvudsäkring:

16 A - årlig energiförbrukning upp till 25 000 kWh/år. Samtidigt effektuttag maximalt 11 kW.

20A - årlig energiförbrukning mellan

20 000 och 35 000 kWh/år. Samtidigt effektuttag maximalt 14 kW.

25A - årlig energiförbrukning mellan 30 000 och 50 000 kWh/år. Samtidigt effektuttag maximalt 17 kW. Ett tips är att testa om du klarar dig med en mindre huvudsäkring under en kall vinterperiod. Det går alltid att sätta in en mindre säkring men inte en större än det som du abonnerar på. Om du vill byta säkringsstorlek kontaktar du nätägaren

Byte av elleverantör - vilken är billigast?

Vilken leverantör som är billigast beror på din förbrukning och vilken typ av avtal som du är intresserad av: Du kan själv undersöka utbud och priser via internet. Här kan du jämföra elpriser: www.konsumentverket.se KLICKA "Energi" eller "Elpriser" www.pricerunner.com/electricity www.sparapengar.se KLICKA "El"

Det är dags att byta takbelysning på kontoret. Vad bör vi tänka på för att hålla nere elanvändningen?

I äldre belysningsanläggningar för kontor ligger den installerade effekten ofta på 30-40 W/m² och genomsnittet i Sverige ligger på 23 W/m². Med en genomtänkt placeringen av de nya armaturerna är det möjligt att sänka effekten till 10-12 W/m². Om belysningen är tänd lika länge som tidigare minskar elanvändningen för belysning till en tredjedel. Med närvarogivare som stänger av belysningen när den inte behövs kan elanvändningen minskas ytterligare. Det är enkelt att själv uppskatta vilken installerad belysningseffekt ni har idag. Kontrollera antalet ljuspunkter och vilken effekt de har (finns tryckt på glödlampor och lysrör) samt lysrörens tändare (5-10 W per lysrör) och dela summan med kontorets yta.

Är det verkligen någon idé att byta från vanliga glödlampor till lågenergilampor? Glödlamporna ger ju värme som jag ändå behöver.

Av glödlampas elförbrukning blir ca 95 % värme men hur mycket av denna värme som kommer huset tillgodo beror på flera saker. Exempelvis placering, hur bra radiatorernas termostater är och om lampan används sommartid. Även med hänsyn till att spillvärmes kommer huset tillgodo är lågenergilampor lönsamma att installera. De billigaste lågenergilamporna har betydligt kortare livslängd än dyrare enligt konsumentverkets tester.

Jag bor i en likadan lägenhet som min granne och jag har högre elräkning. Är det fel på elmätaren?

Det är mycket ovanligt med fel på elmätare så det beror troligen på att ni förbrukar olika mycket energi eller har olika elpris. Din granne kanske har ett mer gynnsamt elavtal? Några orsaker till skillnader i elförbrukning kan vara att ni är flera i ert hushåll, har andra vanor, har infravärme på altanen eller ett extra element. Grannen kanske har nya vitvaror i en energisnål klass och bara lågenergilampor? Om du har en frys med en så kallad infrysningsknapp kolla att inte den är intryckt för då går kompressorn hela tiden. Energirådgivningen

har tagit fram en tabell där du kan se dina apparaters elförbrukning och göra en beräkning av

din hushålls el. Gör en beräkning av din hushållsel : www.energiradgivningen.se

Skall du bygga nytt? Vad behöver du veta?

*Huset, vad ingår i leveransen, vad ingår inte? Entreprenader, vad gör entreprenören, vad gör han inte?
Hur ser kontaktnätet ut vid en byggnation? Se bild här nedanför.*

En kort beskrivning av hur det ser ut

Genom **generalentreprenad** befrias du som beställare i mångt och mycket från de samordningsproblem och den ansvarssplittring som delad entreprenad medför. Avtalsformen skiljer sig från delad entreprenad genom att beställaren bara har avtal med en enda entreprenör. Denne generalentreprenör träffar i sin tur avtal med underentreprenörer. En nackdel med entreprenadformen är att inflytandet över arbete och prissättning minskar. Generalentreprenad förekommer i två former:

Ren generalentreprenad   Samordnad generalentreprenad

Ren generalentreprenad innebär att du som beställare begär in anbud på ett åtagande som omfattar allt arbete. Du träffar inte avtal med mer än en enda entreprenör och har inget inflytande på valet av underentreprenörer.

Samordnad generalentreprenad innebär att beställaren träffar avtal med flera olika entreprenörer. Därefter överlåter han flertalet entreprenadavtal på en av entreprenörerna, oftast byggentreprenören. Denne fungerar sedan ensam som generalentreprenör gentemot beställaren, för samtliga entreprenörers åtaganden. Det är vanligt att generalentreprenören i sitt anbud öppet redovisar den ersättning han vill ha för att överta ansvaret och risken för övriga entreprenörers arbeten, inklusive administration. Den samordnade generalentreprenaden finns i två varianter. Den ena varianten innebär betalningsansvar hos byggherren. Då betalar byggherren direkt till underentreprenörerna, trots att han överlåtit avtalet till generalentreprenören. Generalentreprenören medverkar genom attest av fakturor. Vid den andra varianten ligger betalningsansvaret hos generalentreprenören.

Samordnad generalentreprenad innebär ett komplicerat nätverk av olika avtal med en del fallpropar. Byggandets Kontraktskommitté (BKK) har gett ut en handledning med synpunkter och förslag på formuleringar, för att minimera riskerna.

Även om du som beställare befrias från en del samordningsproblem vid användande av generalentreprenad och slipper att bli inblandad i tvister som beror på att samordningen brustit mellan olika entreprenörer finns fortfarande många gränsproblem. Förfrågningsunderlaget har framställts av flera olika projektörer och deras arbete måste samordnas. Därför kan det uppstå tvister om entreprenören framställer ersättningskrav för fel i projekteringshandlingarna, t ex bristande överensstämmelse mellan olika handlingar. Sådana krav och tvister samlas hos beställaren, eftersom det inte finns några avtal mellan projektörerna och generalentreprenören.

Det finns all anledning att återkomma till detta. Förhoppningsvis blir det i samarbete med Lagersten Juridik, för att närmare titta på vad entreprenören/entreprenörerna gör och inte gör. Det finns som det nämns i texten ovanför en del fallpropar.

Örtasommaren 2006

Så närmar vi oss nu slutet på denna fantastiska sommar, vi nordbor skall väl inte klaga, vem behöver åka till medelhavet när vi har det så här skönt. Men visst har det varit torrt för våra växter, vatten-spridarna i villaträdgårdarna har stått på för fullt och ändå har man inte förmått ge gräs och blommor det de egentligen skulle behöva.

Örtasommaren här i Karlslund började bra, skörden kom igång redan veckan efter midsommar, då skördade jag den frodiga franska dragonen, gjorde härligt ärtgrönt dragonsalt, mitt favoritsalt, utan det har jag nog svårt att leva. För övrigt har det varit extremt torrt och nu i augusti så behövs det vatten för att örtgården skall kunna hålla sig fin hela säsongen. Solen är viktig för att de eteriska oljorna skall utvecklas.

Skörden skall göras en solig dag, helst skall det varit sol några dagar, jag brukar alltid säga att regniga somrar så blir det mycket sämre arom, men i år har vi ju fått sol så det räcker och nu kan jag bara konstatera att många örter smakar lite bittert. Precis som med sallad så behövs vatten för att inte beskan skall ta över. Det skall vara lagom av allt!

I vintras skrev jag om en ny sort koriander som hette Koriander blad, den har jag inte provat i sommar, men en annan sort från Runåberg som heter Slowbolt. Nu när jag har facit i handen kan jag bara säga, den är toppen bra, började också skörda de första stora bladen efter midsommar, rejäla blad. Har klippt ner den några gånger och har fort-

farande stora blad, problemet med den vanliga sorten är ju att den går i blom så fort, denna sort är mycket bättre. Har använt den i marinaden till mina grillade räkor jättegott, och i många sallader och wokrätter.

Vad som också har varit roligt på örtfronten är att det har gått relativt bra att odla basilika på friland i år, den vanliga Genovese har inte blivit så fin hos mig, den tror jag alltid är bäst i kruka, låda eller växthus, men både Kanelbasilikan och den Heliga basilikan har vi fina exemplar på i Karlslund. Jag tror nu också att jag med gott samvete kan säga att kanelbasilika är bra mycket tåligare än många andra sorter, märkte redan i vintras när jag köpte dessa på ICA att de höll sig bättre än den vanliga. Den "heliga" är också tåligare men inte lika god och användbar tycker jag.

Lena Linderholm pratade på vår Örtagårdsdag om att basilkan trivs bäst i halvskugga, då höll jag inte med henne, tänkte att de måste vara i Provence inte här i Sverige, men nu är jag beredd att hålla med henne, sommarens brännheta sol har gått hårt åt på många blad. Min vanliga Genovese har nu ganska fula blad, men "kanelen" klarar sig bättre.

Fick en burk med basilikafrön från Thailand i vintras, det tog lång tid för plantan att utvecklas, men nu har jag en liten men frisk och stark buske. Den ser inte ut som någon sort jag tidigare odlat, är ganska ljusgrön till färgen och har lätt håriga blad. Smaken är lite mindre "basilikaaromatisk", med en viss hetta. Skall låta den växa till sig lite innan jag börjar skörda av den, kan kanske prova den i kycklingwoken.

Tänk bara på att du toppar basilikan hela tiden, den får aldrig gå i blom, så får du till slut en fin liten buske, En gång lyckades jag med att hålla liv i en röd basilika i hela två år.

På tal om basilika kan jag berätta att jag i sommar har varit på ön Koster och besökt "Kosters trädgårdar" Ett par har startat en mycket trevlig verksamhet med växthus, gårdsbutik, fint Café och läckra planteringar. De har också viss kursverksamhet. I deras härliga växthus odlades bl.a. tomater, gurkor, meloner, chili och helt ljuvliga basilikaplantor. Väl värt ett besök! På Koster har jag också tidigare hittat vildväxande Kungsmynta - oregano, örten är inte så aromatisk som den odlade men duger fint att torka som eternell.

TEXT: MARGARETA ROSENGREN FOTO: RUNE FRISK

Kärleksdryck med kanelbasilika

1 l vatten
1,5 dl socker
Finrivet skal och pressad saft från en citron
Ett par "nävar" kanelbasilikablåd

Skölj basilikan och repa bladen från stjälkarna, lägg dem i en vid bunke som tål värme, lägg ner saft och skal från citronen.

Koka upp vatten och socker och håll det i bunken.

Låt kallna och dra i kylskåp över natten.

Sila bort skal och blad och håll upp i vackra glas, saften blir läckert rosa, går bra att blanda med starkare drycker t ex vodka eller gin.

Denna dryck kallas för kärleksdryck p.g.a. att basilikan är kärleksbefrämjande enligt folktron.

Tio bud för god byggnadsvård

Låt inte huset förfalla! Rätta till takpannor som kommit på sned, byt de som är spräckta. Låt inte naturen ta över! Se till att marknivån inte blir för hög, och att buskar och träd inte står för nära

1. Låt inte huset förfalla

Se regelbundet över tak och takavvattning. Rätta till takpannor som kommit på sned. Håll rent i hängrännor, stuprör och lövfällor. Håll ett öga på fönster och dörrar: de ska gå fritt i karmen, lås och haspar får inte kärva. Smörj gångjärnen! Ta fram hyveln om det behövs - det arbete du lägger ned på fönstret i dag har du igen flera gånger om i morgon. Se till målningen på fasad, fönster med mera. Solen tar hårdast på sydsidan, och där kan du behöva underhålla med tätare intervall. Titta till grunden: att ventilerna fungerar, att marknivån inte är för hög. Låt inte buskar och träd komma för nära!

2. Använd traditionella material och metoder

De traditionella materialen är billiga - framför allt om man räknar med livslängden - och lätta att begripa sig på. Lita på att det som faktiskt fungerat i hundratals år är bra för ditt gamla hus: tegelpannor, rödfärg, kalkbruk, linoljefärg med mera. Nya material är kanske bra för nya hus...

3. Låt huset vara med och bestämma

Det gäller först och främst de stora dragen. Du som just köpt ett äldre hus - nollställ dig, pröva husets egen

planlösning innan du tvingar på det en modern vision. Förutom badrummet brukar de flesta funktioner kunna inrymmas utan alltför stora ingrepp. En förståndigt gjord tillbyggnad kan vara ett bra alternativ. Budet gäller även i smått. Var de gamla, skadade fodren eller knutbräderna av hyvlat virke så ska du använda hyvlat också till de nya. Var de sammansatta på ett tidstypiskt sätt, så gör de nya likadant!

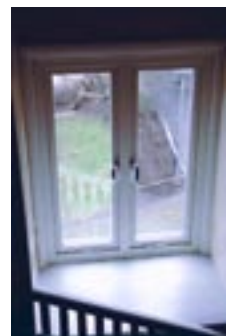
Ta vara på husets personlighet, dess ursprungliga karaktär. Till exempel fönstrens placering och proportioner...

4. Tänk efter, ta dig tid

Om du just köpt huset: bo i det en tid innan du gör om allt. Kan du rusta ett rum i taget - gör det. Du lär dig efter hand vad du och huset klarar av. Förhastad dig inte, eftersom vissa misstag inte kan repareras. Du som haft huset länge: ta reda på vad som är den rätta metoden för vad som behöver göras. Det gamla huset tål oftast att vänta ett halvår, tills du vet säkert hur du ska gå fram.

5. Fråga om råd - på flera ställen

Tro inte att du ensam kan allt! Tro inte att den byggmästare du frågar först kan allt! Ta in priser från flera, be om referenser och ta en noggrann titt på dem. Fråga deras tidigare kunder. Den hantverkare som säger "det går inte" menar ofta "jag kan inte" eller "jag vill inte"... Den som däremot säger "vi försöker, jag vill lära mig" är av det rätta virket. I nybyggnadssektorn har alla tvärsäkra svar på varje fråga, och det finns alltid en standardlösning. Inom byggnadsvården finns det i stället ofta flera vägar att gå, och samma fråga till två personer ger kanske olika svar. Därför måste du skaffa dig mera kunskap, så att du kan ställa rätt fråga. Läs alla handböcker du kan komma över, och utnyttja gratis rådgivning hos länsmuseum och stadsarkitekt.

6. Planera

Både små och stora byggen sparar pengar på planering. I ett gammalt hus kan man kanske bevara originaldelar av hög kvalitet, eller åtminstone det gamla utseendet, om man planerar förståndigt.

Ett måttbeställt fönster kostar ju sällan mera än massproduktionen, men får högre kvalitet och kan monteras med mindre kringarbete - men har längre leveranstid. Men vad betyder ett par månader extra, för en detalj som du skall se och använda i många år? Ta in offerter, be om referenser, och beställ i god tid!

TEXT OCH BILDER AV ANDERS FRANZÉN.

Anders Franzén är byggnadsantikvarie med egen verksamhet i Uppsala

fortsättning på sid 18

KAKEL OCH KLINKER - ett miljövänligt naturmaterial

Kakel och klinker är keramik. Ett rent naturmaterial fritt från ämnen som kan skada vår miljö. Materialet tål varma grytor, klarar spill och nötning och är mycket lätt att hålla rent. Både golv och väggar med keramiska plattor är hygieniska och lättskötta. Man torkar bara av med en fuktig trasa, färgen och den eleganta lystern består. Plattorna kan monteras på de flesta underlag. Kök räknas inte som våtutrymme så plattorna kan monteras utan tätskikt.

Det är inte förbjudet att sätta och lägga plattor själv men många föredrar att lämna över jobbet till utbildade plattsättare med nödvändig branschkunskap. Då kan man förvänta sig en bra ytfinish, jämna och raka fogar, väl genomtänkta skärningar och anslutningar som är rekommenderade av Byggkeramikrådet. För golv och för våtutrymmen, där reglerna kräver tätskikt, skall man nog anlita fackfolk som lämnar garanti på jobbet, dessutom kan ditt försäkringsbolag ha detta som krav.

Skall du lägga själv? Det här är vad du behöver

Verktyg

Hammare, Vattenpass, Tumstock eller måttband, Lod, Vinkelhake, Kakeltång eller hovtång, Penna, Huggmejsel, Spackel (bred-, tandad-gummi), Murslev, Plasthink, Pensel eller roller, Borste, Kakelskärare och slipkloss.

Material

Kakel, Fästmassa, Fogmassa, Silikonfog, Riktbräda, Plast eller pappersskydd, Sandspackel, Torrbruk, Fognöre, Fogkryss, Tvättsvamp och trassel samt grovt slippapper.

Tips när du arbetar med kakel och klinker

Köp alltid några kakelplattor extra, så att du kan byta ut en platta om olyckan skulle vara framme.

Behöver du göra hål i en kakelplatta som sitter på väggen för att t ex sätta upp en krok, kan du borra i kaklet med en vanlig träborr. Fäst en bit maskeringstejp på plattan du skall borra i, så glider inte borren.

När du delar en kakelplatta eller tar upp ett hål är risken stor att små glasyrflisor far omkring. Ta därför på dig dina skyddsglasögon vid sådana arbetsmoment

Hur mycket fästmassa behöver jag?

Har plattorna slät baksida behövs ca 2 kg fästmassa per m², med ojämn baksida omkring 3 kg/ m². Med 3mm kakelfog behövs ca 1 kg fogbruk per m². Fogbruk finns i flera färger, bl a vit, ljusgrå, mörkgrå, brun & beige.

Fräschare kakel

Har du redan en kaklad yta som du inte vill riva ner och kakla om kan du dekorera med självhäftande figurer eller måla direkt på kakelplattorna. Det finns färger som fäster på både glas och kakel. Du måste göra rent kaklet med något avfettande medel innan du börjar måla eller använder självhäftande film.

FÖRARBEDET, SÄTTA UPP KAKLET OCH FYLLA I FOGARNA!

Innan du påbörjar arbetet, se till att skydda intilliggande ytor. Ta bort lister och eventuella kablar och

sladdar Hammare/klubba och en huggmejsel är rekommenderade verktyg att använda sig av, för att

ta bort gammalt kakel. Mät höjden på den yta du ska sätta kakel på. Använd dig av en tumstock, som ger

säkrare mått än ett måttband. Mät upp ytans längd så att du kan räkna ut hur många plattor som går åt och hur ändplattorna blir.

Räkna med en extra plattrad bakom spisen, som oftast är lägre än köksbänkarna. På ytor där bänkarna inte styr platthöjden ska du på väggen markera var den nedersta plattraden ska sluta. Fäst en plan och rak bräda under linjen. Slå inte i spikarna helt. Rikta horisontellt med vattenpass. Mindre hål och fördjupningar i underlaget täcker du enklast med en slipa bort alla ojämnheter med slip, spackel-spade och sand-spackel. Sedan spacklet fått torka måste du slipa bort alla ojämnheter med slippapper över en kloss.

Spackla och fyll igen håligheter och fördjupningar. När spacklet har torkat, slipar du bort med slippapper på en kloss.

Dra sedan ut fästmassan med en tandad spackel. Massan stelnar snabbt - preparera små ytor åt gången.

Fästmassan kan vara lite trög men den måste spridas jämnt. Håll spackeln vinkelrätt mot väggen.

Sätt kakelplattorna nerifrån och uppåt. Använd ett fogsnöre, så att du hela tiden får rätt avstånd.

Arbeta lugnt och metodiskt. Sätt plattan ett stycke ovanför och vid sidan av dess slutliga plats. Jämka den sedan försiktigt i rätt läge genom att vrida handen lätt. Tryck sedan fast kakelplattan stadigt. Det är mycket viktigt att alla fogar blir lika stora. Använd dig av fogkryss. Sätt fogkrysset så djupt i fästmassan att fogmassan senare kommer att täcka det lilla plastkrysset väl. I hörnor, mot bänkskivan eller i sättningsens överkant har fogkrysset ett ben för mycket. Nyp av det med tång. Går inte kakelplattorna jämnt ut måste du dela. Gör en rits i plattan och knäck den med kakelskäraren.

Kontrollera då och då under hela sättningen att fogarna är raka. Loda gärna och justera om det behövs. Först när hela sättningen är klar är det dags att foga. Ta bort eventuella riktbrädor och fukta fogarna.

Går inte kakelplattorna jämnt ut måste du dela. Gör en rits i plattan och knäck den med kakelskäraren.

Stryk ut fogmassan i sicksackmönster med gummispackel och lämna fogen mot diskbänken öppen.

Sprid fogmassan mycket noga så att alla fogarna fylls helt. Dra bort överflödiga massa med diagonala rörelser.

När fogarna är nästan torra kan du torka rent kaklet. Använd en mjuk och lätt fuktad svamp.

Efter ytterligare cirka en timmes torktid kan du finputs kakelytan. Använd torrt trassel till detta. Fyll fogen mellan nedre kakelskiftet och köksbänkarna. Här är det lämpligt att använda silikon.

Efter avslutat arbete kan bara konstateras att hela köket har fått ett lyft i och med det nya kaklet. Det ser väldigt fräscht ut, ljuset i köket har fått en ny dimension och så den stora fördelen med kakel, det är lätt att hålla rent. Tittar vi på vad som är mode och inne idag, så är ju egentligen det gamla kaklet helt rätt, men i just det här köket var det dags för ett byte.

Blandat från datavärlden

Har din uppkoppling rätt fart?

Nu finns bandbreddstestet TPTEST i version 5.0, som gör det ännu enklare att mäta hastigheten på din Internetanslutning. Du kan även spara resultatet i en rapport som du kan skicka till din internet leverantör om du är missnöjd med hastigheten.

[HTTP://WWW.TPTEST.SE/](http://www.tptest.se/)

Skype får stöd för SMS

Det har släppts en ny version av IP-telefoniprogrammet Skype där den stora nyheten är att användarna kan skicka SMS-meddelanden. En annan nyhet är att programmet nu kan importera kontakter från Outlook.

[HTTP://WWW.SKYPE.COM/](http://www.skype.com/)

Skype är ett litet program som tillåter dig att ringa gratis över internet till vem som helst, som också har Skype. Programmet kan helt fritt laddas hem från Skype's hemsida, är lätt att använda och fungerar med de flesta datorer.

Använda nätet till ett sundare och friskare liv

Google har startat en sökmotor speciellt inriktad på hälsofrågor, Google Health.

Den populära sökmotorn Google har lanserat en ny tjänst. Google Health en sökmotor specialanpassad för just hälsofrågor.

Vi är nog många som rådfrågar Google när vi vill veta mer om en viss

sjukdom och med Google Health är tanken att det ska bli ännu lättare att hitta svaren på dessa frågor.

Google Health kategoriserar resultaten i olika grupper, såsom medicin, forskning, alternativmedicin och symtom. Användare kan även välja att sortera sökresultaten efter materialets målgrupp om det exempelvis är skrivet för patienter eller för läkare.

Möjligheten att hitta information uppskattas säkert av många med intresse för läkemedel eller att man har någon sjukdom och vill veta mer om den och sin medicinering. Inom sjukvården höjs ett varningens finger för att den sökmotorn kan ge patienter en felaktig och överdriven bild av många mediciner och sjukdomar.

KÄLLA: THE REGISTER

Barn och datoranvändning!

Sitter dina barn framför datorn för mycket? Det finns ett svenskt program som använder kontantkortsprincipen för att begränsa barnens spelande och chattande

KÄLLA: PCFORALLA.IDG.SE

Arbetsmoral

En kråka satt i toppen på ett träd, och gjorde ingenting speciellt. En liten kanin fick syn på honom och frågade:

"Kan inte jag också sitta som du, och göra ingenting speciellt?"

Kråkan svarade: "Visst, varför inte." Så kaninen satte sig på marken, och gjorde ingenting alls, precis som kråkan.

Plötsligt dök det upp en räv som kastade sig över kaninen och åt upp honom.

Sensmoral: För att kunna sitta och göra ingenting speciellt, måste du sitta i toppen.

I Tingsrätten

Doktorn, innan ni gjorde obduktionen, letade ni efter någon puls?

Nej

Kollade ni blodtrycket?

Nej

Kollade ni om patienten andades?

Nej

Så patienten kunde ha levt då ni påbörjade obduktionen!

Nej

Hur kan ni vara så säker?

För att hans hjärna fanns i en glasburk som stod på mitt skrivbord

Kunde inte patienten fortfarande ha varit vid liv?

Det är möjligt att han kunde leva och arbeta som advokat....

Intyg till försäkringskassan

Jag trodde att rutan var nedvevad, men när jag stack ut huvudet märkte jag att det var den inte.

Lastbilen körde på min bakdel så att min fru fick ont i halsen.

Förenings sida

EGNAHEMSÄGARNA KAK

Till Postmästaren i Arboga

Med anledning av att posten inför sammandragningar av brevlådorna i villaområdena vill vi från Egnahemsägarna KAK lämna följande synpunkter och frågeställningar.

Vem svarar för snöröjning och renhållningen framför brevlådsraderna? Det åvilar varje villaägare att se till att området framför den egna brevlådan hålls fri från snö och skräp så att post- och tidningsutdelningen underlättas. Det är inte rimligt att ålägga den villaägare som får brevlådorna framför sin tomt detta ansvar.

Hur skall man kunna göra underhåll mm på staketet bakom lådorna. Det är inte helt lätt att flytta ut lådorna utan att de kommer att utgöra trafik hinder.

Säkerheten och tryggheten inom villaområdet kommer att försämrats märkbart eftersom det kommer att bli mycket lättare att kontrollera lådorna. Det finns idag många som skaffat stora lådor för att kunna vara borta några dagar utan att behöva ha hjälp med att tömma postlådan. Närpolisen uppmanar alla villaägare att se till att man inte aviserar sin tillfälliga bortavaro bland annat med att ha tomma brevlådor.

I samband med att rutinerna för tömningen av sopkärlen ändrades för några år sedan var det några villaägare som ansökte om att ha gemensamma kärl. Detta gick bra under förutsättning att tomterna gränsade intill varandra och kärlet sattes vid tomtgränsen. Om man däremot skulle behöva gå över gatan fick man avslag som motiverades av att det ansågs vara trafikfarligt. Kommer det inte att vara trafikfarligt att korsa gatan för att hämta posten?

I direktiven som stadgar genomförandet av koncentrationen av brevlådor sägs att information skall lämnas i god tid före införandet. Vad

vi fått veta har de villaägare som nu är aktuella i nedre Brattbergsområdet fått informationen tre dagar före införandet. Är detta god tid?

De villaboende som uppnått hög ålder torde äga rätt att ha sin brevlåda kvar vid sin tomt. Jämför med äldre personer i trapphus.

Mot bakgrund av att många av föreningens medlemmar har hört av sig till styrelsen med anledning av förändringen hemställer vi om skriftligt svar snarast på ovanstående synpunkter/frågor.

För
Egnahemsägarna KAK
(Köping Arboga Kungsör)

Rolf Olsson
Ordförande

Posten Arboga har svarat att ärendet läggs på is 1 år för utredning

Succé för Karlskoga-Degerfors Villaägarförenings villamässa.

Efter ett års uppehåll arrangerade Karlskoga-Degerfors Villaägarförening (KDV) åter en villamässa helgen den 25-26 mars. Mässan var ett arrangemang i samarbete med Helmia Bil, som välvilligt ställt en av sina bilhallar till förfogande.

Mässan hade samlat ett 25-tal utställare, i för egnahemsägare intressanta branscher, som byggnads- och energiområdet, bank och försäkring, fastighetsmäklare mm. Även representanter för Karlskoga respektive Degerfors kommuner deltog, med bl.a. energirådgivning och presentation av sina aktuella byggplaner. Mässan lockade uppskattningsvis mellan 3000-4000 besökare, som naturligtvis också kunde bekanta sig med Helmia's hela produktprogram, med bl.a. premiärvisning av nya Renault Clio. KDV passade på att visa upp vår alldeles nya kärra som

är försedd med kåpa och vår logotype. På söndagen bidrog Korpens populära tipspromenad med några hundra extra besökare.

Ortens lokala tidningar liksom lokal-TV var på plats så mässan fick stor och välförtjänt uppmärksamhet i våra lokala medier. Syftet med mässan för KDV's del är ju, förutom att ge våra medlemmar och egnahemsägare i allmänhet möjlighet att ta del av utbud och nyheter vad gäller boendet, att värva nya medlemmar. Det sistnämnda lyckades över förväntan då vi under mässtagarna, med ett rabatterat erbjudande om medlemskap, fick ett 40-tal nya medlemmar. Mässan har fått många lovord såväl från utställare som besökare och givit oss ytterligare erfarenheter som arrangör. Vi kommer därför säkert att försöka upprepa arrangemanget om något år igen.

P-platserna tog slut

Ett par mässbesökare får en läsdemonstration

Övriga nyheter från KDV

För närvarande pågår febril byggverksamhet på tomterna nära vårt kansli. Flera nya företag håller på att etablera sig i området. Sammantaget tror vi att detta är positivt för KDV, framför allt genom att vi kommer att synas och uppmärksammas av besökare till de nya etableringarna.

På ärendesidan har vi ett antal problemfall under utredning, där såväl vår tekniker som vår advokat är inkopplade.

fortsättning från sid 13

Fönstren är bland husets viktigaste delar, både sett utifrån och inifrån. Åtskilliga fönsterbyten skulle aldrig ha behövt äga rum, om byggherren planerat bättre. Här har goda 30-talsfönster ersatts med en grov och kantig nytillverkning, som stjäl mer än en tredjedel av dagsljuset. Planera och ta dig tid, så blir du varsammare och sparar pengar. Men en renovering eller komplettering, t ex för energibesparing, kräver bättre framförhållning än ett byte.
(Bildtext till fönster på sidan 13 och här ovan.)

7. Bevara, återanvänd, spara

Spara allt som inte hindrar eller gör skada. Kasserar du originaldelar kan det bli mycket dyrt att nyskaffa, när du ångrar dig en vacker dag... Dörrar, beslag, lister med mera kan återanvändas på andra ställen i huset. Ta därför loss dem försiktigt! Och är det något som du inte kan ha kvar i funktion kan du i alla fall spara det i något lämpligt förråd - kanske ändrar du dig, kanske är nästa ägare mera intresserad.

Om du trots allt inte vill behålla de gamla fönsterbågarna med blåst

glas, eller en gammal dörr - sätt in en annons och skänk bort dem! Det finns oftast någon annan som behöver det du har för mycket av.

8. Kräv inte nyskick

Vänta dig inte att ett hundraårigt hus ska se perfekt ut. Acceptera att det åldrats och fått sina rynkor och gråa hår. Ett nött handtag eller en sliten tröskel kan fungera i många år än, och ser faktiskt helt naturliga ut i ett gammalt hus. Gör inte några konstlade ansiktslyftningar...

De traditionella färgerna, som rödfärg, linoljefärg och kalkfärg, är så kallade offerskikt. De bryts ned och mattas med tiden, utan att ställa till skada på sitt underlag. De har bland annat därför större variation i kulör och glans än de moderna färgtyperna. Men det är ett extra plus för den sinnlige husnjutaren.

Var rädd om husets personlighet också i smått, såsom färgsättning, patina och genuina oregelbundenheter! Denna bostad på landet byggdes omkring 1900, och renoverades 1995. Det vackra takteget kasserades i onödan, och den väl bibehållna skorstenen putsades. Gavelns timmer var i mycket gott skick, och behövde inte panelkläs, men enligt ett modernt synsätt måste alla sidor på ett hus vara likadana.

De tidstypiska vita vindskivorna och knutbräderna ersattes med ålderdomligt rödfärgade detaljer. De profilerade fönsterfodren, med gerade hörn, byttes till moderna av släta bräder. Visst blev det bra, men så här såg det faktiskt inte ut från början.

9. Undersök hur huset såg ut från början

Leta rätt på foton av hur det såg ut förr i tiden. Ta framför allt vara på hu-

set i sig, som källa till kunskap. Skrapa eller slipa dig ned genom färglagren, och undersök hur man målade förr. Till exempel kan gamla färgsättningar vara mycket njutbara än i dag.

Har huset byggts om? Då kan du med hjälp av gamla foton eller ritningar lista ut var dörrar och fönster ursprungligen satt, och kanske ta upp dem igen.

10. Dokumentera vad du gör

Fotografera, rita av eller mät upp före och efter en ombyggnad. Det kan vara till både nytta och nöje i framtiden! Du kan stolt redovisa din insats, men när du säljer huset kan också nästa ägare få en vink om hur det såg ut förut. Han vill kanske ha en dörr där du spikade för ...

Dokumentera vad du gör med ritningar eller foton. Huset från 1880-talet moderniserades med enlufsfönster på 1970-talet. På 1990-talet fick det nytillverkade fönster med samma mått som de ursprungliga. En misslyckad ansiktslyftning opererades bort, och huset återfick sina rätta proportioner.

KÄLLA FÖR DENNA ARTIKEL HAR VARIT SVENSKA BYGGNADSVÅRDSFÖRENINGEN, UR DERAS EGEN TIDSKRIFT BYGGNADSKULTUR.

Svenska Byggnadsvårdsföreningen har en kort presentation av sin förening på sidan 20.

Kockens hörna

Den här gången börjar jag med en mustig soppa att värma sig med i böstrusket.

Gulaschsoppa

Det här behövs till 8 pers:

- 1 gul lök, 2 st rödlökar o 2 klyftor vitlök
- 1 msk smör
- 1 kilo märgpipa med ben eller högre
- 2 hg benfri fläskkarré
- 1 1/2 msk paprikapulver
- 1 tsk hel kummin
- 1-2 krm cayennepeppar
- 2 msk tomatpuré
- 2 msk chilisås
- 2 liter kokande vatten
- 3 buljongtärningar (höns, passar bra till soppa)
- 1 burk passerade tomater (400 g)
- 2 1/2 tsk salt
- 2 tsk strösocker
- 3 morötter
- ca 7-8 hg kilo potatis
- 1 röd paprika
- Tillbehör:
gräddfil, creme fraische eller grekisk yoghurt
vitt bröd, rött vin

Gör så här

- 1
Finhacka lökarna. Fräs löken i smör i en stor gryta tills den blir mjuk.
- 2
Skär köttet i små tärningar. Tillsätt paprikapulver, kummin, cayennepeppar, tomatpuré och chilisås till löken. Låt fräsa 1/2 min. Tillsätt kötttärningarna och låt benet koka med. Håll på 2 liter buljong. Tillsätt salt och socker. Låt soppan småkoka under lock ca 45min-1 timme eller tills köttet är nästan helt färdigt. Skumma av om det behövs.
- 3
Under tiden, skala morötter och potatis och skär dem i små tärningar. När köttet börjar kännas mörkt tillsätts först morotstärning-

arna som får koka 10 min och därefter potatis och paprika. Koka ytterligare ca 10 min. Tillsätt ev. mer kokande buljong om den är för tjock. Smaka av om det behövs mer salt och kryddor. Servera med en klick gräddfil, creme fraische eller grekisk yoghurt, bröd och rött vin.

Frukost på landet

(Obs liten fräckis)

En liten pojke kommer in i köket för att äta frukost. Eftersom han bor på en bondgård frågar hans mamma om han gjort sina morgonsysslor.

"Nej, inte än", svarar pojken.

"Det måste du göra innan det blir frukost", säger mamman.

Pojken blir sur, så när han matar kycklingarna sparkar han till en av dem. Han gör samma sak mot korna och samma sak mot grisarna.

Pojken går sedan in för att äta sin frukost, men på bordet står endast en tallrik med flingor framdukad.

"Varför får jag inte bacon och ägg", frågar pojken, "och varför får jag ingen mjölk till flingorna?".

"Jag såg hur du sparkade till en ko, så därför får du ingen mjölk", svarar mamman, "och jag såg även hur du sparkade en kyckling och en gris, så därför får du inte ägg eller bacon heller".

I samma sekund kommer pappan i familjen in i köket. Han får syn på en mus som han sparkar till.

Pojken tittar då upp på sin mamma, ler sitt största leende och säger: Ska du eller jag berätta?

Marinerad kycklingwok

- 1 kg kycklingfilé
- 3 vitlöksklyftor, hackade
- 1 - 2 rödlök i klyftor
- 3 morötter i stavar
- 2 palsternackor i stavar
- 1 brk Uncle Bens Sweet & Sour
- 2 - 3 paprikor, strimlade
- 1 purjo, strimlad
- 1 påse Thai wokgrönsaker
- 5 dl hönsbuljong
- 1 dl torrt vitt vin
- maizena

Marinad

- 1/2 msk salt
- 1 msk socker
- 1 msk sesamolja
- 1 krm svartpeppar
- 1 msk habanerosås
- 4 msk sherry
- 2 msk soja

Gör så här:

Skär kycklingfiléerna i mindre bitar och lägg i en bunke, strö över salt och socker, häll över sesamolja, svartpeppar, habanerosås och sherry. Rör om och låt marinera i minst två timmar.

Wooka först kycklingfiléerna, nästan färdiga, ta upp och håll varma. Wooka sedan grönsakerna, först vitlök, rödlök, morot, palsternacka och vitkål. Sist purjo och paprika.

Lägg i kycklingfiléerna, wooka en stund, salta och peppra. Häll i hönsbuljongen och det vita vinet, och låt sjuda ca. 15-20 min. Lyft upp kycklingköttet och grönsakerna med en hålslev och låt vätskan puttra upp, red med maizena utört i vatten. Tillsätt burken med Uncle Ben's sweet and sour grönsaker, låt puttra en liten stund till.

Lycka till och smaklig måltid.

Svenska byggnads- vårdsföreningen

Är du intresserad av byggnadsvård och renovering?

Vill du få mer kunskap i praktisk restaurering och byta erfarenheter med andra byggnadsvårdsintresserade? Då är Svenska byggnadsvårdsföreningen något för dig!

Svenska byggnadsvårdsföreningen är en ideell landsomfattande förening för alla som är intresserade av byggnader och byggnadsvård.

Som medlem får du **tidskriften Byggnadskultur** där du finner tips och råd om praktisk byggnadsvård, artiklar om intressanta restaureringsprojekt, hantverk och debatt i aktuella byggnadsvårdsfrågor. Byggnadskultur utkommer med 4 nummer per år.

Du får **inbjudningar till olika aktiviteter** som pågår runtom i landet. Det kan vara allt från intressanta temadagar, hantverkskurser, föredrag och resor till studiebesök i unika miljöer.

Ute i landet har vi **länsombud** som under året arrangerar lokala aktiviteter och som även kan hjälpa till att hitta din lokala hantverkare eller andra kontaktpersoner inom byggnadsvårdsområdet.

Varje sommar anordnar föreningen **byggnadsvårdsläger** på olika platser i Sverige, där du som deltagare får vara med och restaurera ett äldre hus med traditionella byggtekniker.

Svenska byggnadsvårdsföreningen arbetar aktivt med att skapa **opinion** i frågor som rör byggnadsvård och planering i samhällsdebatten.

foto: Lotta Lamke

På föreningens hemsida www.byggnadsvard.se kan du bland annat söka information i artikelsamlingen med 300 artiklar, besöka frågeforum eller göra en medlemsanmälan.

Vill du veta mer så kontakta Svenska byggnadsvårdsföreningens kansli 08-30 3785 eller läs mer på: www.byggnadsvard.se.

Det skall bli enklare att välja inom PPM-systemet

Regeringen har beslutat att ge Premiepensionsmyndigheten i uppdrag att bl.a. se över möjligheterna att ta fram färdiga paket av fonder med en viss risknivå, hög- låg- eller mellanrisk. Med en sådan möjlighet inom PPM-systemet behöver pensionsspararen bara ta ställning till vilken risk man vill utsätta sig för.

- Det finns behov av att underlätta valet av fonder inom premiepensionssystemet. I dag finns det mer än 700 fonder att välja mellan och valet är inte lätt för pensionssparare. Jag tycker att det är mycket positivt om man på detta sätt kan underlätta för den enskilde spararen säger finansmarknadsminister Sven-Erik Österberg.

Regeringens beslut i korthet:

” Redovisa hur premiepensionssystemet kan kompletteras med ett begränsat antal kostnadseffektiva placeringsalternativ som administreras, men inte nödvändigtvis förvaltas, av staten i syfte att underlätta fondval, uppnå lägre kostnader och minska risken för dåliga utfall hos pensionssparare på grund av okunskap. Redovisningen skall innehålla en analys av vilka kostnader utvidgningen av systemet kan antas medföra för pensionsspararna. Uppdraget redovisas efter samråd med Sjunde AP-fonden.

” Redovisa en analys av de konsekvenser som skulle uppkomma när det gäller fondutbudets sammansättning och kvalitet om antalet fonder i premiepensionssystemet skulle reduceras med hjälp av olika styrmedel. Av redovisningen skall framgå

i vilken grad målen avseende en bättre valsituation, lägre kostnader och minskad risk för pensionssparare kan uppnås med hjälp av dessa styrmedel.

” Redovisa en uppskattning av de kostnader som uppkommer vid fondbyte, såväl hos myndigheten som hos fonderna. Redovisningen skall innehålla en analys av i vilken grad ett införande av avgifter vid fondbyten som tillfaller respektive fond skulle kunna bidra till en rättvisare fördelning av kostnaderna. I vilken omfattning olika avgiftsnivåer bedöms påverka antalet fondbyten skall också redovisas.

” PPM skall redovisa möjligheterna att med olika typer av avgifter på ett bättre sätt fördela kostnader mellan fondbolag och pensionssparare så att de individer och företag som förorsakar kostnader i systemet också i slutändan bär dem. Förväntade konsekvenser avseende fondutbudets storlek och sammansättning skall redovisas och eventuella effekter för de olika företagen avseende konkurrensförhållanden beaktas.

Nytt forskningsprogram för Energi, IT och design:

Individuell mätning av värme och vatten och bättre design kan ge stora energibesparingar.

Energimyndigheten fördelar nu 15,8 miljoner kronor till de fem första projekten inom FoU-programmet Energi, IT och Design. Programmets inriktning är att genom utveckling av moderna IT-metoder i kombination med produktdesign kunna påverka hushållens energianvändning, främst när det gäller hushållsel, uppvärmning, varmvatten och elvärme. Målet är att nå en förbättrad energieffektivisering och ökad energibesparing.

KÄLLA: WWW.STEM.SE

Nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande

Regeringen har överlämnat ett nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande till riksdagen. Detta skapar förutsättningar för en kraftsamling i arbetet med lönsam energieffektivisering i Sverige. Propositionen är ett led i energiomställningen, att med hjälp av ny teknik, byggande, samhällsplanering och en aktiv energipolitik ställa om och modernisera Sverige för en långsiktigt hållbar utveckling.

Energieffektivisering ger möjligheter att få el och andra energislag till mer konkurrenskraftiga priser. Det underlättar omställningen av energisystemet till mer av förnybara energikällor. Nya marknader och företag inom området kan växa fram. När exempelvis offentlig sektor effektiviserar användningen av energi blir det mer resurser över till vård, skola och omsorg.

I det nationella programmet för energieffektivisering och energismart byggande vill regeringen involvera samtliga samhällssektorer. Både hushåll, företag och offentlig sektor stimuleras till aktiva insatser. Genom frivilliga avtal med hundratals företag inom elintensiv industri, en stimulans omfattande 2 miljarder för offentliga lokaler och lika mycket till konverteringsstöd för de många hushåll som byter ut oljepannan och direktverkande el till mer miljövänlig uppvärmning, har ett flertal åtgärder redan inletts. I dagens proposition till riksdagen tas ytterligare steg, inte minst inom bebyggelsesektorn: Ett nytt nationellt mål för energieffektivisering i bebyggelsen föreslås. Den totala energianvändningen per uppvärmd yta i bostäder och

lokaler bör minska till 20 procent till år 2020 och 50 procent till år 2050. Till år 2020 skall beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.

Statliga myndigheter och fastighetsbolag ska vara ett föredöme och leda utvecklingen bl.a. när det gäller energieffektivisering. Vid all statlig upphandling av energirelaterad utrustning bör det alternativ väljas som är mest fördelaktigt med hänsyn tagen till merkostnaden för inköpet och den minskade energianvändningen under produktens livslängd.

Kraven på energihushållning vid nybyggnad bör skärpas. Särskilda hushållningskrav ska införas vid nybyggnad av eluppvärmda bostäder och lokaler.

WWW.REGERINGEN.SE/SB/D/6452/A/60767

Solfångare ökar

Solfångare ökar i försäljning för åttonde året i rad. Under 2005 ökade försäljningen från 28000 m² till 35000 m². Det som förvånar något är att pool-solfångare ökade markant, det såldes 13000 m² och detta utan att det finns något statligt stöd för investeringen.

Hos frisören: -Ska jag kamma bena?
 - Nej, det behövs inte, jag har inte så mycket hår där.
 - Det var en rolig liten båt!
 - Ja, jag tror den driver med oss!

Thermia Värme AB och Egnahemsägarnas Riksförbund har enats om ramar för samarbete enligt vidstående (del av).

Egnahemsägarnas medlemmar får möjlighet att teckna en förlängning av den trygghetsförsäkring som ingår vid installation av Thermia Värmepump gällande åren 7-10 till reducerat pris. Ordinarie pris för försäkringen är 3500:- SEK och Egnahemsägarnas medlemmar ges möjlighet att teckna denna för 2500:- SEK.

Försäkringsvillkoren följer de ordinarie villkoren för denna försäkring och finns att läsa om på Thermias hemsida; www.thermia.se

För att detta erbjudande ska gälla måste den enskilde medlemmen tacka ja till detta på en speciellt framtagna försäkringsblankett som ersätter den ordinarie blankett som finns bipackad i värmepumpen vid leverans. Specialblanketten tillhandahålls den enskilde medlemmen via Egnahemsägarnas kansli.

Jag satt och letat efter roliga inslag till det här tidningsnumret, frågade även bekanta om de inte hade något nytt, som vi kunde använda i tidningen. Till slut fastnade jag för följande, det är ett timdebiteringsförslag från en murare i trakten:

Grundtaxa: 200:-
 Om kunden övervakar arbetet: 250:-
 Om kunden själv hjälper till: 300:-
 Om kunden själv vill leda arbetet: 400:-
 Om kvitto önskas: 600:-

Lämna ditt farliga avfall till kommunen

Vi tar hand om det på rätt sätt

De flesta av oss har nog en känsla för vad som betraktas som farligt avfall. Därför ställer vi gärna in den där färgburken eller lösningsmedlet i ett skåp när det börjar ta slut, undanskymt i förrådet eller längst in i garaget.

Det är viktigt att ditt farliga avfall inte hamnar i soppåsen eller spolade ned i avloppet. Genom att lämna in det till din kommun ser du till att avfallet tas omhand på rätt sätt och aldrig riskerar att skada miljön. Kommunen erbjuder olika alternativ för insamling av farligt avfall; bemannade återvinningscentraler, obemannade miljöstationer och ibland även fastighetsnära insamling.

Ditt arbete för en renare miljö börjar redan i butiken när du väljer miljömärkta varor. Tillsammans kan vi göra mycket för en renare miljö och din insats är viktig.

Vad har du för farligt avfall hemma?

Alla hushåll har farligt avfall hemma. Är du tveksam om något avfall är farligt eller inte, ta med det till en återvinningscentral så får du hjälp. Oftast handlar det om sådant som de flesta av oss känner igen till exempel batterier, nagellack, hårspray, färgrester, limrester, lösningsmedel, spillolja, bekämpningsmedel, lackrester, kvicksilvertermometrar, rengöringsmedel, sprayflaskor (med farlig drivgas eller innehåll), fotokemikalier, syror, kalklösare, ammoniak och lut.

Tänk på att:

- Aldrig lägga farligt avfall som kemikalier, batterier, glödlampor, el och elektronikavfall i soppåsen.
- Aldrig spola ner lösningsmedel eller annat farligt avfall i avloppet

Varje gram farligt avfall som inte hamnar i soppåsar och avlopp är ett steg mot ett renare samhälle.

Och just din insats är viktig!

Var med i Sveriges största miljörensning. Lämna ditt farliga avfall till någon av kommunens återvinningscentraler.

Läs mer om farligt avfall på: www.avfallsverige.se och din egen kommuns hemsida

Brister i impregnerat virke!

Dålig impregnering och hållbarhet

Det finns stora brister i det omärkta virke som säljs i bygghandeln, visar en undersökning från Sveriges Lantbruksuniversitet och forskningsinstitutet Träteknik.

Bristerna gäller impregneringsskyddet. Värst är läget för oklassat byggtimmer där impregneringen uppvisar så stora brister att virket knappast lämpar sig för utomhusbruk, skriver tidningen Nordisk träteknik.

Studien visar ett tydligt mönster ju mer vidareförädlade produkter desto större andel oklassat. Staketsektioner och kantskydd består till 98 procent av omärkta importerade produkter. Motsvarande siffra för vindskydd var 100 procent. Gungställningar är ett anmärkningsvärt exempel. Samtliga som undersöktes visade på missar i impregneringen vilket troligen gör att de ruttar efter bara några år.

Hos 77 procent av det sågade virket fanns missar i impregneringsskyddet. Bland byggtimmer var den siffran hela 96 procent.

Ofta importeras virket. Sämsta impregneringskvaliteten kommer från Polen och därefter Baltikum, enligt undersökningen. Importen sker för att pressa konsumentpriserna.

17 dammsugarmodeller i stort test

Dammupptagning, hanterbarhet och buller bör avgöra köpet

Låt inte motoreffekten på en dammsugare vara avgörande vid köp. Det är slutsatsen av ett test på 17 dammsugarmodeller som TestLab vid Energimyndigheten genomfört.

Dammupptagningsförmåga, hanterbarhet och bullernivå är främst det som konsumenten bör tänka på, säger Anders Odell vid Energimyndigheten.

I testet visar sig samtliga 17 testade modeller ha en lägre uppmätt motoreffekt än vad som anges på maskinerna. När det gäller dammupptagningsförmågan och hur lätthanterad dammsugaren är varierar det en hel del i testet.

Generellt sett visar testet också att dyrare dammsugare har bättre dammupptagningsförmåga än billigare, även om det finns undantag. 10 av 17 testade modeller får kritik för att friktionen mellan sugmunstycke och golv är för hög, vilket gör maskinen svårhanterlig. Partikelutsläppen från dammsugare är mycket låga. Samtliga modeller får högsta betyg.

En tredje viktig faktor är hur mycket dammsugarna bullrar. Här varierar det mellan 70-77 decibel, där 70 upplevs som ganska tyst. Bullernivån 80 decibel jämfört med 70 upplevs av människan i princip som en fördubbling av ljudnivån.

Hela testet finns på www.stem.se

MEDLEMSFÖRMÅNER

Titta in på hemsidan under våren. Nya förmåner är på väg in!

Advokathjälp. 1/2 timmes fri rådgivning per kvartal. Förmedlas genom kansliet.

Bensin o diesel. Shell, 18 öre rabatt bensin, 30 öre diesel + 3öre vid konto samt 2 % ränta på kontot. Kontoansökan genom kansliet.

Brandsläckare/brandskyddsutrustning. Anglo Nordic. Tel 0150-76000.
Pulversläckare 2 kg 230.-. Pulversläckare 6 kg 580.-. Brandvarnare 40.- - 110.-.
Pulversläckare 6 kg + brandvarnare + brandfilt 840.-. Priser inkl moms.

RAMIRENT. Uthyrning av byggmaskiner och materiel, se annons i tidningen, sid 8.

Konsultation och experthjälp vid bygg- och planfrågor på mycket förmånliga villkor.
Kontakta kansliet eller 0220-31307.

Larm och teknikprodukter. Secronic. www.secronic.com Tel 0706-114146.

Solfångare. Miljö-Konsult AB. Söderbymalmsvägen 6 A, 136 45 Haninge. Tel 08-7452200
Hemsida:www.miljo-konsult.com.

Tankrengöring och besiktning. Ragnsells, 10%. Tel 020-21 20 21.

Teknisk rådgivning och hjälp. Fri teknisk rådgivning och förmånlig teknisk hjälp.
Kontakta kansliet eller 0220-31307.

Villaolja. Minst 150:- rabatt per kubikmeter hos Statoil 020-320320. Avtalsnr 1002574364.

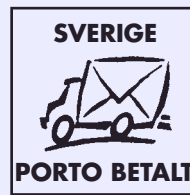
Villaolja. Vågbrytaren Olje AB. Ring 020-422100 eller 0480-29992 för prisuppgift.

Värmepumpar. Thermia. För mer information, kontakta kansliet

Du kan fortlöpande informera dig via www.egnahemsagarna.se om alla de förmåner och extraerbjudanden som finns vid varje tillfälle. Utveckling sker hela tiden, så besök vår hemsida regelbundet.

B

egnahemsägarna
Box 9050, 700 09 Örebro

Sommaren som gick...

